

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

22. januar 2015*

»Præjudiciel forelæggelse — social sikring af vandrende arbejdstagere — forordning (EØF) nr. 1408/71 — artikel 7, stk. 2, litra c) — anvendeligheden af overenskomsterne om social sikring mellem medlemsstater — tilbagevendt flygtning, der stammer fra en medlemsstat — ansættelsesperioder, der er tilbagelagt på en anden medlemsstats område — ansøgning om tildeling af en alderdomsydelse — afslag«

I de forenede sager C-401/13 og C-432/13,

angående anmodninger om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Curtea de Apel Cluj (Rumænien) ved afgørelser af 2. juli og 27. juni 2013, indgået til Domstolen henholdsvis den 16. og den 31. juli 2013 i sagerne

Vasiliki Balazs

mod

Casa Județeană de Pensii Cluj (sag C-401/13),

og

Casa Județeană de Pensii Cluj

mod

Attila Balazs (sag C-432/13),

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen, og dommerne K. Jürimäe (refererende dommer), J. Malenovský, M. Safjan og A. Prechal,

generaladvokat: M. Wathelet

justitssekretær: fuldmægtig I. Illéssy,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 4. juni 2014,

* Processprog: rumænsk.

efter at der er afgivet indlæg af:

- Vasiliki og Attila Balazs ved advokaterne S. Dima og A. Muntean
- den rumænske regering ved R. Radu, R. Hațieganu, E. Gane og A.-L. Crișan, som befuldmægtigede
- den græske regering ved E.-M. Mamouna, som befuldmægtiget
- Europa-Kommissionen ved D. Martin og C. Gheorghiu, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 4. september 2014, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningerne om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 7, stk. 2, litra c), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 af 2. december 1996 (EFT 1997 L 28, s. 1), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1992/2006 af 18. december 2006 (EUT L 392, s. 1, herefter »forordning nr. 1408/71«).
- 2 Disse anmodninger blev indgivet i forbindelse med tvister dels mellem Vasiliki Balazs og Casa Județeană de Pensii Cluj (regional pensionskasse i Cluj (Rumænien), herefter »Casa Județeană de Pensii«), dels mellem den sidstnævnte og Attila Balazs vedrørende tildeling af alderspension til Vasiliki og Attila Balazs (herefter under ét »ægtefællerne Balazs«).

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Artikel 6 i forordning nr. 1408/71 bestemmer:

»Medmindre andet er bestemt i artikel 7 og 8 og artikel 46, stk. 4, træder denne forordning, både hvad angår dens personkreds og saglige anvendelsesområde, i stedet for følgende overenskomster om social sikring:

- a) overenskomster afsluttet alene mellem to eller flere medlemsstater

[...]«

- 4 Forordningens artikel 7, stk. 2, litra c), bestemmer:

»Uanset bestemmelserne i artikel 6 skal følgende fortsat være gældende:

[...]

- c) visse bestemmelser i overenskomster om social sikring, som medlemsstaterne har indgået inden datoen for denne forordnings anvendelse, såfremt de er gunstigere for modtagerne eller er en følge af specifikke historiske omstændigheder og har en tidsbegrænset virkning, hvis disse bestemmelser er opført i bilag III.«

5 Forordningens artikel 94, stk. 1 og 2, bestemmer:

»1. Denne forordning begrundet ikke ret til ydelser for noget tidsrum, der ligger forud for den 1. oktober 1972 eller for datoen for dens anvendelse i den pågældende medlemsstat eller en del heraf.

2. Enhver forsikringsperiode samt – i givet fald – enhver beskæftigelses- eller bopælsperiode, der er tilbagelagt efter en medlemsstats lovgivning forud for den 1. oktober 1972 eller forud for datoen for denne forordnings anvendelse i den pågældende medlemsstat eller en del heraf, skal tages i betragtning ved afgørelsen af ret til ydelser efter denne forordning.«

6 Rådets forordning (EØF) nr. 574/72 af 21. marts 1972 (EFT L 74, s. 1), i den affattelse, der bl.a. følger af Rådets forordning (EF) nr. 1791/2006 af 20. november 2006 (EUT L 363, s. 1, herefter »forordning nr. 574/72«), fastsætter retningslinjerne for anvendelse af forordning nr. 1408/71.

Den bilaterale aftale

7 Den bilaterale aftale mellem den græske og den rumænske regering om endelig fastsættelse af kompensation for bidrag til social sikring, der er betalt af græske politiske flygtninge, der er vendt tilbage fra Rumænien, som blev indgået den 23. februar 1996 (herefter »den bilaterale aftale«), er ikke opført i bilag III til forordning nr. 1408/71.

8 I den bilaterale aftales artikel 1, litra a) og e), defineres begreberne »tilbagevendt« og »forsikringsperiode« således:

»a) Tilbagevendt: Herved forstås en person med græsk oprindelse, der har været bosat i Rumænien efter den 1. januar 1945, med status af politisk flygtning, samt denne persons familiemedlemmer, som er vendt tilbage eller vil vende tilbage til Grækenland for at bosætte sig dér inden seks år efter datoen for ikrafttrædelsen af denne aftale

[...]

e) Forsikringsperiode: Herved forstås den periode, hvori der blev foretaget indbetalinger af bidrag til social sikring i henhold til rumænsk lovgivning.«

9 Den bilaterale aftales artikel 2 bestemmer:

»1. De kontraherende parter fastsætter kompensationen for bidragene til social sikring for tilbagevendte i overensstemmelse med, hvad der er fastsat i denne artikels stk. 2 og 3 og nærværende aftales artikel 3.

2. Den rumænske part forpligter sig til at betale et fast beløb til den græske part som kompensation for den betaling af pensioner og dækning af de tilbagevendtes forsikringsperiode, som den græske part har foretaget.

3. Den græske part forpligter sig til at udbetale pensioner til tilbagevendte, der er pensioneret, og til at anerkende den forsikringsperiode, der er tilbagelagt i Rumænien af de tilbagevendte forsikrede personer, i overensstemmelse med den græske lovgivning vedrørende social sikring.«

10 Kompensationen i henhold til den bilaterale aftales artikel 2, stk. 2, beløber sig i henhold til aftalens artikel 3 til 15 mio. USD.

- 11 Den bilaterale aftales artikel 5 bestemmer, at »[n]år beløbet på 15 mio. USD er betalt, ophører enhver forpligtelse for den rumænske part med hensyn til rettigheder på området for social sikring for tilbagevendte græske politiske flygtninge«.

Twisterne i hovedsagerne og det præjudicielle spørgsmål

- 12 Ægtefællerne Balazs er græske statsborgere og tilbagevendte græske politiske flygtninge. De er bosat i Thessaloniki (Grækenland).
- 13 I 1948 tog ægtefællerne Balazs, der på det tidspunkt var henholdsvis 7 og 9 år, ophold i Rumænien, hvor de fik status som politiske flygtninge. De indbetalte bidrag til denne medlemsstats offentlige sociale sikringsordning i henholdsvis 34 år, 7 måneder og 6 dage og 28 år. De vendte tilbage til Grækenland den 18. august 1990.
- 14 I 1998 anmodede ægtefællerne Balazs de græske myndigheder om at få anerkendt de arbejdsperioder, de havde tilbagelagt i Rumænien. Ved afgørelser af 21. september 1998 fastslog disse myndigheder, at de arbejdsperioder, som ægtefællerne Balazs havde tilbagelagt i Rumænien, svarede til henholdsvis 9 382 og 8 351 dage med bidrag til socialsikringen. Med hensyn til disse perioder besluttede de græske myndigheder kun at anerkende 4 500 dage med henblik på beregningen af pensionerne.
- 15 På dette grundlag tildelte de græske myndigheder efterfølgende ægtefællerne Balazs alderspensioner.
- 16 For så vidt angår Vasiliki Balazs blev hendes pension beregnet på grundlag af en samlet forsikringsperiode på 6 993 arbejdsdage, svarende til 4 500 dage i henhold til hendes beskæftigelsesperiode i Rumænien, og 2 493 dage i henhold til hendes beskæftigelse i Grækenland. Den således beregnede månedlige pension beløb sig til 136 910 GRD (omkring 390 EUR).
- 17 For så vidt angår Attila Balazs blev hans pension beregnet på grundlag af en samlet forsikringsperiode på 7 733 dage, hvoraf 4 500 dage blev anerkendt i henhold til hans beskæftigelsesperiode i Rumænien og 3 233 dage i henhold til hans beskæftigelse i Grækenland. Den således beregnede månedlige pension beløb sig til 596,99 EUR.
- 18 Vasiliki og Attila Balazs indgav henholdsvis den 11. oktober og den 27. november 2007 ansøgninger til Casa Județeană de Pensii om tilkendelse af alderspensioner på grundlag af bestemmelserne i forordning nr. 1408/71 og nr. 574/72.
- 19 Ved afgørelser af 5. oktober 2011 blev der givet afslag på disse ansøgninger. I afgørelserne oplyste Casa Județeană de Pensii, at eftersom ægtefællerne Balazs af de græske myndigheder blev betragtet som hjemvendte græske politiske flygtninge, havde de rumænske myndigheder i henhold til den bilaterale aftales artikel 5 ikke nogen forpligtelse til at tilkende dem alderspensioner.
- 20 Ægtefællerne Balazs anlagde hver især sag ved Tribunalul Cluj med påstand om annullation af de nævnte afgørelser.
- 21 Ved afgørelser af 26. september 2012 annullerede Tribunalul Cluj afgørelserne og pålagde Casa Județeană de Pensii at vedtage nye afgørelser om tilkendelse af alderspensioner til ægtefællerne Balazs i overensstemmelse med forordning nr. 1408/71 og nr. 574/12, under hensyntagen til de samlede bidragsperioder, som ægtefællerne havde tilbagelagt i Rumænien. Tribunalul Cluj præciserede, at disse forordninger fandt anvendelse på ægtefællerne Balazs' ansøgninger, eftersom den bilaterale aftale ikke var omfattet af undtagelsen i artikel 7, stk. 2, litra c), i forordning nr. 1408/71, for så vidt som dens anvendelse ikke var tidsbegrænset, eftersom den ikke var opført i bilag III til denne forordning, og eftersom dens bestemmelser åbenbart ikke kunne anses for at være gunstigere for modtagerne, idet disse havde ansøgt om at blive tilkendt pensioner i henhold til den nævnte forordning.

- 22 Til opfyldelse af disse domme vedtog Casa Județeană de Pensii den 20. og den 27. februar 2013 to nye afgørelser, hvorved Attila og Vasiliki Balazs i henhold til bestemmelserne i forordning nr. 1408/71 blev tilkendt månedlige alderspensioner på henholdsvis 500 og 405 RON (omkring 110 EUR og 90 EUR).
- 23 Dommene afsagt af Tribunalul Cluj blev appelleret til Curtea de Appel de Cluj såvel af ægtefællerne Balazs som af Casa Județeană de Pensii.
- 24 Casa Județeană de Pensii har i det væsentlige gjort gældende, at bestemmelserne i forordning nr. 1408/71 og nr. 574/72 ikke finder anvendelse i de foreliggende sager, fordi der findes en bilateral aftale. I henhold til denne bilaterale aftale er alle Rumæniens forpligtelser over for tilbagevendte græske politiske flygtninge ophørt, da Rumænien har opfyldt sin forpligtelse til at betale 15 mio. USD til Den Helleniske Republik.
- 25 Ægtefællerne Balazs har anfægtet begrundelsen i Tribunalul Cluj's domme og har på grundlag af de samme forordningers bestemmelser nedlagt påstand om anerkendelse af deres ret til en alderspension for de bidragsperioder, som de har tilbagelagt i Rumænien. De har i det væsentlige gjort gældende, at Rumænien som følge af landets tiltrædelse af Den Europæiske Union er forpligtet til at anvende forordning nr. 1408/71 og nr. 574/72. Den bilaterale aftale, der er mindre gunstig, og som ikke er opført i bilag III til forordning nr. 1408/71, er nemlig ikke omfattet af denne forordnings artikel 7, stk. 2, litra c).
- 26 Curtea de Appel Cluj har under disse omstændigheder besluttet at udsætte de to hovedsager og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål, der er ens formuleret i forelæggelsesafgørelserne vedrørende sag C-401/13 og sag C-432/13:
- »Skal bestemmelserne i artikel 7, stk. 2, litra c), i forordning nr. 1408/71 fortolkes således, at de omfatter en bilateral aftale, der er indgået mellem to medlemsstater inden datoen for forordningens ikrafttræden, hvormed disse medlemsstater har aftalt, at forpligtelsen for en stat til at udbetale sociale sikringsydelse til borgerne i den anden stat, som har haft status af politiske flygtninge på den førstnævnte stats område, og som er vendt hjem til den [anden] stat, ophører, mod at den førstnævnte stat betaler et fast beløb til dækning af pensionsudbetalinger i den periode, for hvilken der er blevet indbetalt bidrag til social sikring i den førstnævnte medlemsstat?«
- 27 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 4. september 2013 blev sag C-401/13 og sag C-432/13 forenet med henblik på den skriftlige procedure, den mundtlige forhandling og dommen.

Om det præjudicielle spørgsmål

- 28 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 7, stk. 2, litra c), i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at en bilateral aftale om sociale sikringsydelse til statsborgere i en af signatarstaterne, som har haft status som politiske flygtninge på den anden signatarstats område, der er indgået på et tidspunkt, hvor den ene af de to signatarstater endnu ikke var tiltrådt Unionen, og ikke er opført i bilag III til denne forordning, fortsat finder anvendelse i en situation med politiske flygtninge, der er vendt tilbage til deres oprindelsesstat inden indgåelsen af den bilaterale aftale og ikrafttrædelsen af den nævnte forordning.
- 29 Det bemærkes indledningsvis, at Casa Județeană de Pensii er af den opfattelse, at forordning nr. 1408/71 ikke finder anvendelse i hovedsagerne på grund af den bilaterale aftale og især på grund af sidstnævntes artikel 5, i henhold til hvilken enhver forpligtelse for Rumænien over for de græske politiske flygtninge er ophørt, idet Rumænien har opfyldt sin forpligtelse til at betale 15 mio. USD til Den Helleniske Republik. Det skal derfor undersøges, om de i hovedsagerne omhandlede omstændigheder henhører under anvendelsesområdet for forordning nr. 1408/71.

- 30 I denne henseende bemærkes, at ifølge fast retspraksis forholder det sig således, at selv om nye retsfor skrifter i princippet kun har virkning for fremtiden, finder de ifølge et almindeligt anerkendt princip, for så vidt som andet ikke er bestemt, dog også anvendelse på de fremtidige virkninger af faktiske omstændigheder, som er opstået under de tidligere regler (jf. dom Duchon, C-290/00, EU:C:2002:234, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis).
- 31 For at gøre det muligt at anvende forordning nr. 1408/71 på de fremtidige virkninger af faktiske omstændigheder, som er opstået under de tidligere regler, er der bl.a. i forordningens artikel 94, stk. 2, fastsat en forpligtelse til at tage enhver forsikrings-, beskæftigelses- eller bopælsperiode i betragtning, der er tilbagelagt efter en hvilken som helst medlemsstats lovgivning forud for den 1. oktober 1972 eller forud for datoen for denne forordnings anvendelse i den pågældende medlemsstat, ved afgørelsen af, om der er ret til ydelser (jf. dom Duchon, EU:C:2002:234, præmis 23).
- 32 For så vidt som forordning nr. 1408/71 trådte i kraft i forhold til Rumænien på tidspunktet for dennes tiltrædelse af Unionen, dvs. den 1. januar 2007, finder forordning nr. 1408/71 anvendelse ratione temporis på en situation som ægtefællerne Balazs', der således med rette påberåbte sig forordningen fra denne dato.
- 33 I modsætning til det af Casa Județeană de Pensii anførte er det forhold, at det i den bilaterale aftale bestemmes, at Rumæniens forpligtelser vedrørende de tilbagevendte græske politiske flygtnings ret til social sikring ophører, når Rumænien har betalt et beløb på 15 mio. USD, i denne henseende irrelevant.
- 34 Det følger nemlig af artikel 6 i forordning nr. 1408/71, at denne inden for rammerne af sit personelle og materielle anvendelsesområde og under visse forbehold erstatter enhver overenskomst om social sikring mellem to eller flere medlemsstater. Denne substitution har bindende virkning og tillader ingen undtagelse ud over de tilfælde, der nævnes i forordningen (jf. analogt domme Walder, 82/72, EU:C:1973:62, præmis 6 og 7, Thévenon, C-475/93, EU:C:1995:371, præmis 15, og Rönfeldt, C-227/89, EU:C:1991:52, præmis 22).
- 35 Blandt de undtagelser, der er fastsat i forordning nr. 1408/71, indgår den, der er omhandlet i artikel 7, stk. 2, litra c), hvorefter bestemmelserne i de overenskomster om social sikring, der er opført i bilag III til forordningen, fortsat er gældende, uanset bestemmelserne i forordningens artikel 6 (domme Habelt m.fl., C-396/05, EU:C:2007:810, præmis 87, og Wencel, C-589/10, EU:C:2013:303, præmis 35), og såfremt de nævnte overenskomster er gunstigere for modtagerne eller er en følge af specifikke historiske omstændigheder og har en tidsbegrænset virkning.
- 36 I det foreliggende tilfælde er det ubestridt, at den bilaterale aftale ikke fremgår af bilag III til forordning nr. 1408/71. Det følger heraf, at forordning nr. 1408/71 i en situation som den i hovedsagerne omhandlede i overensstemmelse med forordningens artikel 6, litra a), i princippet har erstattet denne aftale.
- 37 Den forelæggende ret og den rumænske regering har imidlertid påberåbt sig dom Rönfeldt (EU:C:1991:52) med henblik på at gøre gældende, at den bilaterale aftale uanset ordlyden af artikel 6 og artikel 7, stk. 2, litra c), i forordning nr. 1408/71 fortsat finder anvendelse.
- 38 I den pågældende dom fastslog Domstolen på grundlag af artikel 45 TEUF og 48 TEUF, at i tilfælde med rejsende arbejdstagere bør de bilaterale overenskomster om social sikring fortsat finde anvendelse efter ikrafttrædelsen af forordning nr. 1408/71, uafhængigt af, om de er opført i bilag III til denne forordning, når denne anvendelse er gunstigere for arbejdstageren.
- 39 Det skal derfor afgøres, om de principper, der kan udledes af dom Rönfeldt (EU:C:1991:52), finder anvendelse under de omstændigheder, der er omhandlet i hovedsagerne.

- 40 I denne henseende skal for det første bemærkes således som anført i denne doms præmis 33, at princippet om substitution, der er fastsat i artikel 6 i forordning nr. 1408/71, har bindende virkning og i princippet ikke tillader nogen undtagelse.
- 41 For det andet bemærkes, at de principper, der er anvendt i dom Rönfeldt (EU:C:1991:52), hviler på det princip, at den pågældende havde en berettiget forventning om, at han kunne støtte ret på bestemmelserne i en bilateral overenskomst, der var den eneste, der fandt anvendelse i hans tilfælde på det tidspunkt, hvor han besluttede at rejse til en anden medlemsstat (jf. i denne retning dom Kaske, C-277/99, EU:C:2002:74, præmis 27).
- 42 Under de i hovedsagen omhandlede omstændigheder, der er karakteriseret ved den omstændighed, at de berørte forlod Rumænien for at tage til Grækenland i 1990, dvs. seks år inden den bilaterale aftale blev indgået, kunne de berørte ikke have haft nogen berettiget forventning om, at de ville være omfattet af bestemmelserne i den bilaterale aftale, idet denne endnu ikke var blevet indgået på tidspunktet for deres tilbagevenden til Grækenland.
- 43 Under alle omstændigheder skal det bemærkes, at ægtefællerne Balazs i hovedsagerne ikke har nedlagt påstand om at være omfattet af den bilaterale aftale. De ønsker tværtimod, at forordning nr. 1408/71 finder anvendelse på dem. På dette grundlag kan den rumænske regering ikke påberåbe sig dom Rönfeldt (EU:C:1991:52) med henblik på at godtgøre, at denne aftale fortsat finder anvendelse i deres situation.
- 44 Under hensyn til de ovenstående bemærkninger må det fastslås, at de principper, der er anvendt i dom Rönfeldt (EU:C:1991:52), og som gør det muligt at tilsidesætte anvendelsen af bestemmelserne i forordning nr. 1408/71 for fortsat at anvende en bilateral overenskomst, som normalt er blevet erstattet af forordningen, ikke finder anvendelse under omstændigheder som dem, der er omhandlet i hovedsagerne.
- 45 Det følger heraf, at det forelagte spørgsmål skal besvares med, at artikel 7, stk. 2, litra c), i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at en bilateral aftale om sociale sikringsydelser til statsborgere i en af signatarstaterne, som har haft status som politiske flygtninge på den anden signatarstats område, der er indgået på et tidspunkt, hvor den ene af de to signatarstater endnu ikke var tiltrådt Unionen, og ikke er opført i bilag III til denne forordning, ikke finder anvendelse i en situation med politiske flygtninge, der er vendt tilbage til deres oprindelsesstat inden indgåelsen af den bilaterale aftale og ikrafttrædelsen af den nævnte forordning.

Om begrænsningen af dommens tidsmæssige virkninger

- 46 Den rumænske regering har for Domstolen nedlagt påstand om, at Domstolen, hvis den fastslår, at den bilaterale aftale ikke er omfattet af undtagelsen i artikel 7, stk. 2, litra c), i forordning nr. 1408/71, begrænser dommens tidsmæssige virkninger.
- 47 Til støtte for påstanden har den rumænske regering for det første gjort gældende, at de rumænske myndigheder har handlet i god tro. Sidstnævntes opfattelse er nemlig indledningsvis begrundet i Domstolens faste praksis, bl.a. dom Rönfeldt (EU:C:1991:52). Dernæst har denne medlemsstat, selv om Kommissionen har indledt en traktatbrudsprocedure mod Rumænien med henblik på konstatering af denne medlemsstats tilsidesættelse af sine forpligtelser i henhold til forordning nr. 1408/71, ikke ændret sin holdning under denne procedure, og Kommissionen har ikke reageret på denne medlemsstats anmodning om at organisere tekniske konsultationer og tage skridt over for de græske myndigheder. De rumænske myndigheders gode tro kan i øvrigt ikke drages i tvivl af den omstændighed, at andre medlemsstater, der stilles over for tilsvarende problemer, har accepteret at

anvende forordning nr. 1408/71, idet de aftaler, som Den Helleniske Republik har indgået med andre stater, er forskellige fra den, der blev indgået med Rumænien. Endelig har de rumænske myndigheder taget skridt over for de græske myndigheder med henblik på at afklare situationen.

- 48 For det andet har den rumænske regering henledt Domstolens opmærksomhed på de alvorlige økonomiske konsekvenser, som en anvendelse af Domstolens dom med tilbagevirkende kraft ville medføre. Ifølge en vurdering foretaget af Casa Națională de Pensii Publice (den nationale offentlige pensionskasse) beløber det yderligere beløb, der ville skulle betales, sig til 38 560 683 RON (omkring 8 680 537 EUR). Den rumænske regering har ligeledes understreget, at der for tiden foreligger næsten 800 ansøgninger svarende til ægtefællerne Balazs'.
- 49 I denne forbindelse bemærkes, at i henhold til Domstolens faste praksis skal den fortolkning, som denne foretager af en EU-retlig regel under udøvelse af sin kompetence i henhold til artikel 267 TEUF, belyse og præcisere betydningen og rækkevidden af den pågældende regel, således som den skal forstås og anvendes, henholdsvis burde have været forstået og anvendt fra sin ikrafttræden. Heraf følger, at den således fortolkede regel kan og skal anvendes af retten endog i forbindelse med retsforhold, der er stiftet og består, før der afsiges dom vedrørende fortolkningsanmodningen, såfremt betingelserne for at forelægge de kompetente domstole en tvist om anvendelsen af den nævnte regel i øvrigt er opfyldt (jf. dom Santander Asset Management SGIIC m.fl., C-338/11 – C-347/11, EU:C:2012:286, præmis 58 og den deri nævnte retspraksis).
- 50 Domstolen vil kun undtagelsesvis i henhold til et almindeligt retsikkerhedsprincip, der er sikret i Den Europæiske Unions retsorden, finde anledning til at begrænse borgernes mulighed for at påberåbe sig den således fortolkede bestemmelse med henblik på anfægtelse af tidligere i god tro stiftede retsforhold. For at der kan træffes bestemmelse om en sådan begrænsning, skal to hovedbetingelser være opfyldt, nemlig at de berørte parter skal være i god tro, og at der skal være fare for alvorlige forstyrrelser (jf. dom Santander Asset Management SGIIC m.fl., EU:C:2012:286, præmis 59 og den deri nævnte retspraksis).
- 51 Domstolen har nærmere bestemt kun truffet en sådan bestemmelse under ganske bestemte omstændigheder, hvor der ellers var risiko for alvorlige økonomiske følger, navnlig fordi der var stiftet mange retsforhold i god tro i henhold til de pågældende retsfor skrifter, som blev anset for at være lovligt i kraft, og fordi det fremgik, at borgerne og de nationale myndigheder var blevet tilskyndet til at følge en adfærd, som ikke var i overensstemmelse med EU-retten, på grund af en objektiv og betydelig usikkerhed vedrørende de EU-retlige bestemmelsers rækkevidde, en usikkerhed, som de øvrige medlemsstater eller Kommissionen eventuelt selv havde bidraget til med den af dem fulgte adfærd (jf. dom Santander Asset Management SGIIC m.fl., EU:C:2012:286, præmis 60 og den deri nævnte retspraksis).
- 52 Som generaladvokaten har anført i punkt 98 og 99 i forslaget til afgørelse, har den rumænske regering ikke godtgjort, at der foreligger fare for alvorlige forstyrrelser. Selv om denne regering nemlig har påberåbt sig, at der foreligger 800 ansøgninger svarende til ægtefællerne Balazs', har den intet sted oplyst det samlede antal personer, der befinder sig i en situation, som svarer til de nævnte ægtefællers. Endvidere har denne regering ikke præciseret, om beløbet på 38 560 683 RON også omfatter de 800 tilsvarende ansøgninger, der p.t. verserer. Disse vil dog under alle omstændigheder ikke blive berørt af en begrænsning af de tidsmæssige virkninger af dommen (jf. i denne retning dom Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, præmis 144).
- 53 Eftersom det andet kriterium i denne doms præmis 50 ikke er opfyldt, er det ufor nødent at efterprøve, hvorvidt kriteriet om, at de berørte parter skal være i god tro, er opfyldt.
- 54 Det følger af det ovenstående, at der ikke er grundlag for at begrænse denne doms tidsmæssige virkninger.

Sagsomkostninger

- 55 Da sagernes behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

Artikel 7, stk. 2, litra c), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 af 2. december 1996, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1992/2006 af 18. december 2006, skal fortolkes således, at en bilateral aftale om sociale sikringsydelse til statsborgere i en af signatarstaterne, som har haft status som politiske flygtninge på den anden signatarstats område, der er indgået på et tidspunkt, hvor den ene af de to signatarstater endnu ikke var tiltrådt Unionen, og ikke er opført i bilag III til denne forordning, ikke finder anvendelse i en situation med politiske flygtninge, der er vendt tilbage til deres oprindelsesstat inden indgåelsen af den bilaterale aftale og ikrafttrædelsen af den nævnte forordning.

Underskrifter